

Kwaliteitskaart	Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
Eindverantwoordelijke	IB
Besproken	nog niet.
Geëvalueerd	

Doel:

Het omgaan met signalen van kindermishandeling en huiselijk geweld.

Afspraken:

We hanteren de (vernieuwde) meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

In geval van zorgen om ontwikkeling / vermoeden van kindermishandeling geeft de aandachtfunctionaris een signaal af in de verwijzindex. Ouders worden hierover geïnformeerd.

In stap 5 van de meldcode wordt m.b.v. het afwegingskader besloten of een melding bij Veilig Thuis nodig is.

Inleiding

Elke school en elke beroepskracht binnen het onderwijs, heeft de plicht om in samenspraak met de aandachtfunctionaris (AF), de intern begeleider en de directeur, de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te hanteren. De meldcode heeft tot doel beroepskrachten te ondersteunen in de omgang met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De meldcode heeft een stappenplan. Dit stappenplan leidt de beroepskracht stap voor stap door het proces vanaf het moment dat hij/zij signaleert tot aan het moment dat hij/zij eventueel een verantwoorde beslissing neemt over het doen van een melding. Dit levert een bijdrage aan een effectieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Het stappenplan van de meldcode is in dit protocol opgenomen.

Definitie kindermishandeling

Kindermishandeling is een bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard door ouders, of anderen in soortgelijke positie ten opzichte van het kind, dat een ernstige aantasting of bedreiging vormt voor de veiligheid en het welzijn van het kind.

Definitie huiselijk geweld

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke en geestelijke geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om huis).

De combinatie huiselijk geweld en kinderen betekent altijd kindermishandeling!

Aandachtsfunctionaris

Iedere organisatie dient een Aandachtsfunctionaris Huiselijk Geweld en Kindermishandeling te hebben.

Op de Brug is één aandachtfunctionaris: Lieke Prins

Zij heeft een opleiding, aandachtfunctionaris, gevolgd. Bij signalen op het gebied van kindermishandeling of huiselijk geweld zal zij de leerkracht ondersteunen om de stappen van de meldcode zo nauwkeurig mogelijk uit te voeren.

Verwijsindex

De Verwijsindex is een digitaal systeem waarin professionals van verschillende organisaties en

instellingen een signaal kunnen afgeven wanneer zij zich zorgen maken over een kind of jongere onder hun hoede. Er is dan een 'redelijk vermoeden' dat 'de noodzakelijke condities voor een gezonde en veilige ontwikkeling van de jeugdige daadwerkelijk worden bedreigd'. Wanneer meerdere hulpverleners een signaal over hetzelfde kind afgeven in de Verwijsindex, dan krijgen zij elkaars contactgegevens. Zo kunnen professionals elkaar makkelijker en sneller vinden, en beter afstemmen en samenwerken in de hulpverlening aan jeugdigen. Als professionals gaan samenwerken, worden de ouders hierbij betrokken. Bij het afgeven van een signaal in de verwijsindex worden ouders hierover geïnformeerd en wordt de reden hiervan aangegeven.

Er kunnen verschillende redenen zijn voor een signaal in Verwijsindex. Bijvoorbeeld omdat de professional zich zorgen maakt over de woonomstandigheden, geldproblemen, drugsgebruik, depressiviteit, problemen in het gezin, gedragsproblemen, criminaliteit of pesten. In de Verwijsindex wordt alleen vermeld om wie het gaat: naam, BSN, adresgegevens, geslacht en geboortedatum. De reden waarom de professional zich zorgen maakt, wordt niet vermeld. Een signaal in de Verwijsindex blijft twee jaar actief.

In geval van een vermoeden van kindermishandeling zal de aandachtsfunctionaris doorgaans niet alleen de stappen van de meldcode zetten, maar daarnaast ook overwegen of er een signaal afgegeven wordt in de verwijsindex. Op de Meertuin zijn Lieke Prins en Judith Spaansen bevoegd om een leerling te registreren in de Verwijsindex.

Ouders worden middels een gesprek/mail/brief op de hoogte gebracht dat er een signaal in de Verwijsindex wordt afgegeven. Ook ontvangen zij een informatiefolder over de Verwijsindex.

Stappen in de meldcode

Figuur 2: Nieuwe situatie: Meldcode met afwegingskader

Stap 1: In kaart brengen van de signalen.

De leerkracht, onderwijsassistent, gymleerkracht en andere medewerkers bespreken vermoedens van kindermishandeling met de leerkracht. De leerkracht brengt signalen die een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bevestigen of juist weerspreken objectief in kaart en legt deze vast in een werkdocument. Hij noteert objectieve, concreet waarneembare signalen (ik zie, ik hoor, ik merk). De leerkracht bespreekt deze signalen met de aandachtsfunctionaris en ouders.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen Veilig Thuis

Stap 2 is een verplichte stap: de aandachtsfunctionaris zoekt contact bij een collega of Veilig Thuis en vraagt om advies. De leerling wordt anoniem besproken! Hiervan wordt ook de directeur in kennis gesteld.

Is de situatie acuut onveilig? Dan wordt direct de politie en/of Veilig Thuis ingeschakeld door de directeur. In alle andere gevallen wordt in onderling overleg een vervolgtraject besproken over hoe te handelen. Als er advies gevraagd wordt bij Veilig Thuis zal dit anoniem gebeuren. Het vragen van anoniem advies mag zonder toestemming van de ouders plaatsvinden. In Esis wordt hiervan een notitie gemaakt.

Stap 3: gesprek met de ouders

Het is belangrijk om open te communiceren met ouders. Er wordt contact met hen gezocht om de signalen te bespreken, de zorg te delen en te vertellen over het ingewonnen advies. De leerkracht en/of aandachtsfunctionaris voert dit gesprek en zal, indien nodig, de ouders motiveren om hulp te zoeken. De leerkracht maakt een verslag van dit gesprek en laat het door de ouders ondertekenen. Dit document slaan we op in Esis, het leerlingvolgsysteem. Van de uitkomsten van dit gesprek worden de directeur en de intern begeleider op de hoogte gesteld. Soms zal het vermoeden van kindermishandeling en/of huiselijk geweld door het gesprek worden weggenomen en dan zijn de vervolgstappen van de meldcode niet nodig. Worden de zorgen door het gesprek niet weggenomen, dan volgen stap 3b, 4 en 5.

Bij een sterk vermoeden van KM/HG dient het bevoegd gezag (bestuur en directie) op de hoogte gebracht te worden!

Stap 3b: De leerkracht en aandachtsfunctionaris overwegen om een signaal af te geven in de Verwijsindex.

De motivatie om wel of niet een signaal af te geven in de Verwijsindex vermelden zij in Esis, het leerlingvolgsysteem. Mochten zij besluiten om signaal af te geven dan stellen zij de ouders daarvan op de hoogte middels een gesprek/brief/mail. Hierbij geven zij de reden van het afgeven van een signaal in de verwijsindex aan. Ook ontvangen ouders een informatiefolder over de Verwijsindex.

Stap 4: Wegen van aard, ernst van en risico op kindermishandeling of huiselijk geweld.

Ter ondersteuning van de beslissing die in stap 5 wordt genomen, is het afwegingskader toegevoegd in de vernieuwde meldcode. Middels het 'afwegingskader onderwijs' wordt een inschatting gemaakt van de aard en de ernst van de signalen. Dit afwegingskader wordt ingevuld door de aandachtsfunctionaris en de leerkracht. Bij de afweging wordt de directeur geconsulteerd.

Het ingevulde afwegingskader wordt als werkdocument gebruikt en zal in Esis worden bewaard. Hieronder staan de vragen van het afwegingskader.

Als je in stap 4 tot de conclusie komt dat het acuut en/of structureel onveilig is, dan ga je in ieder geval melden. Dat doe je dus ook als je van mening bent dat je in staat bent om hulpverlening te bieden of te organiseren die ervoor zorgt dat het weer stabiel veilig wordt.

Wegen van HG en KM

1) Heb ik op basis van stap 1 tot en met 3 een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling?

NEE Afsluiten en vastleggen in dossier.

JA Ga verder met afweging 2.

2) Schat ik op basis van de stappen 1 t/m 4 van de meldcode in dat er sprake is van (een vermoeden van) acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?

NEE Ga verder met afweging 3

JA Melden bij VT. De afwegingen 3 t/m 5 samen met VT doorlopen

3) Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of te organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?

NEE Melden bij VT

JA Ga verder met afweging 4

4) Aanvaarden de direct betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij in staat zich hiervoor in te zetten?

NEE Melden bij VT

JA Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5

5) Leidt deze hulp binnen de gewenste termijn tot stabiele veiligheid en of het welzijn (herstel) van alle direct betrokkenen?

NEE (Opnieuw) melden bij VT

JA Hulp afsluiten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Uitwerking van de vijf afwegingsvragen en beslissingen in stappen 4 en 5 van de meldcode voor het Onderwijs en Leerplicht:

1. Vermoeden wegen

Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en

A: op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten

B: ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling
Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in geval het vermoeden door schoolmedewerker wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

2. Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (functionarissen en bevoegd gezag)/leerplicht in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid:

A: NEE -> ga verder naar afweging 3

B: JA of twijfel -> direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

3. Hulp

Ben ik, of iemand anders in mijn school¹ of een ketenpartner² /ben ik als leerplichtambtenaar in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder

B: JA -> ga verder met afweging 4

4. Hulp

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn.
Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

5. Resultaat

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren³ van de veiligheid van alle betrokkenen.

Stap 5: Beslissen aan de hand van afwegingskader

In Stap 5 worden twee beslissingen genomen:

- 1: het beslissen of een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is en, vervolgens
- 2: het beslissen of het zelf bieden of organiseren van hulp mogelijk is.

Het is van belang dat in stap 5 beide beslissingen en in deze genoemde volgorde worden genomen. Als melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, moet de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp in overleg met betrokkenen en Veilig Thuis beantwoord worden. Besluit of het bieden/organiseren van hulp tot de mogelijkheden van zowel de school/leerplichtambtenaar als de betrokkenen (ouders/verzorgers) behoort.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden bij Veilig Thuis?

Beroepskrachten moeten een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

Meldnorm 1: In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure

Meldnorm 2: In alle ANDERE gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Meldnorm 3: Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling, constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

*** Melden:**

Als we de leerling niet voldoende tegen het risico op kindermishandeling of huiselijk geweld kunnen beschermen of als we twijfelen of we hiertegen voldoende bescherming kunnen bieden:

- dan melden we bij de ouders en/of de leerling dat we een melding gaan doen.
- dan melden we ons vermoeden van kindermishandeling/huiselijke geweld bij Veilig Thuis en overleggen we wat we verder kunnen doen. De melding wordt gedaan door de directeur.

Het ingevulde meldingsformulier zal ook naar de ouders worden gestuurd (tenzij de veiligheid van de leerling hiermee in gevaar komt).

Veilig Thuis zal vervolgens een onderzoek starten of de zorgen gegrond zijn.

Het doen van een melding bij Veilig Thuis zonder dat signalen besproken zijn met de ouders van het kind, is alleen mogelijk indien de veiligheid van het kind, die van de beroepskracht of die van een ander in het geding is en/of wanneer er goede redenen zijn om te veronderstellen dat de ouder door dit gesprek het contact met de beroepskracht zal verbreken en de school zal verlaten.

Als er informatie wordt gegeven over de ontwikkeling van een leerling aan Veilig Thuis, ontvangen beide ouders hiervan een kopie. Het document wordt opgeslagen en verstuurd als pdf, zodat de informatie niet gewijzigd kan worden.

Definities acute en structurele onveiligheid en disclosure

Acute onveiligheid

Van acute onveiligheid is sprake als een persoon in direct fysiek gevaar verkeert en diens veiligheid de komende dagen niet gegarandeerd is. Hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling schat een professional allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in het geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak). Het kan ook gaan om het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige (medische) zorg.

Structurele onveiligheid

Bij structurele onveiligheid is er sprake van herhaling of het voortduren van een onveilige situatie of geweld.

Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor het voortduren van onveiligheid (plegerschap of slachtofferschap) in de toekomst. Er kan sprake zijn van een patroon van herhaald geweld, maar ook van permanente tekortkomingen in de geestelijke en/of lichamelijke verzorging van zorgafhankelijke kinderen en/of volwassenen. Structurele onveiligheid heeft schadelijke gevolgen door de herhaling van de feiten, de voortdurende dreiging en (emotionele) onveiligheid. Bijvoorbeeld minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanige verslavingsproblematiek dat hun fysieke en emotionele veiligheid wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. Of vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een

mantelzorger met psychiatrische problematiek. Denk ook aan escalerende vormen van stalking in partnerrelaties als specifiek voorbeeld.

Disclosure

Een specifieke vorm van acute onveiligheid is 'disclosure'. We spreken van 'disclosure' (ook wel onthulling genoemd) als slachtoffers, kinderen en/of volwassenen, uit zichzelf een professional om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling, of zich hierover uiten zonder hulp te vragen.

Dit betekent veelal dat het slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger bespreken van de (door het kind) geuite zorgen, kan ook secundair leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van geweld zoals:

(ex)partnerstalking, huwelijksdwang, eengerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden bij disclosure betekent dan ook zorgvuldige afstemming over vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Taken Veilig Thuis:

Veilig Thuis heeft een radar- en monitorfunctie, doet veiligheidsbeoordelingen. Er zijn afspraken over de aanpak en verdeling tussen Veilig Thuis en Wijkteams.

Volgens de wet heeft Veilig Thuis de volgende taken:

- advies geven
- meldingen in ontvangst nemen
- onderzoek doen of er daadwerkelijk sprake is van KM/HG
- zo nodig vervolgstappen in gang zetten in de vorm van overdragen naar vrijwillige hulp, de Raad voor de Kinderbescherming informeren en/of melding doen bij de politie.

Privacy

Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving (AVG) van kracht geworden. De AVG is een algemeen kader dat niet inspeelt op specifieke situaties, zoals een vermoeden van kindermishandeling. Daarom geldt als algemene regel dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. Dat geldt dus bijvoorbeeld voor de Wetten PO, VO, Leerplichtwet etc. De wet Meldcode gaat dus ook voor de AVG. Het recht om dossier aan te maken en te melden bij Veilig Thuis is dus onverminderd van toepassing.

Evaluatie en borging:

Minimaal 2x per jaar wordt in een teamoverleg aandacht besteed aan de meldcode en het signaleren van kindermishandeling. De aandachtsfunctionaris organiseert dit.